

Rok 1983

V treťom roku 7. päťročnice boli zaznamenané významné premeny v živote našej krajiny a spoločnosti. Súčasná doba stanovila pred občanov v mnohých smeroch života, nové problémy a požiadavky. Situáciu, v ktorej pracujeme objektívne posúdiť, čo sa dobrého podarilo dosiahnuť a otvorene a čestne ukázať na slabiny a nedostatky, ktoré brzdia postup vpred. Tieto cesty ukazujú ako účinnejšie využívať možnosti a prednosti socializmu a to urýchliť sociálno – ekonomický a spoločenský vývoj v záujme šťastného života nášho ľudu. Isté kroky v tomto smere boli urobené v tomto roku. Všetky výsledky v oblasti surovinovej, energetickej, materiálnej a investičnej náročnosti nášho hospodárstva v porovnaní s priemyselne vyspelými krajinami ukazujú, že sme za nimi, že máme rezervy a nedostatky. S kvalitou výroby a výrobkov tiež bola vyslovená nespokojnosť predstaviteľov štátu a KSČ, keď 50 % hodnotených výrobkov bolo zaradených do 2. stupňa a horších stupňov kvality. Rovnaká pozornosť bola zameraná na otázky hospodárnosti, efektívnosti výroby, rastu produktivity práce a vedecko-technického rozvoja. Úlohy celej 7. päťročnice sú nasmerované na jedinú hlavnú cestu intenzifikácia ekonomiky, vysokej efektívnosti a hospodárnosti národného hospodárstva na všetkých úsekoch života.

Podnebie

Rok 1983 sa vyznačoval priaznivým počasím a dobrými klimatickými podmienkami, čo sa prejavilo v dobrých výsledkoch v poľnohospodárskej výrobe a v úrode ovocia a zeleniny. Jarné práce boli chladné a daždivé a značne náročné na prevedenie jarných poľnohospodárskych prác. V prvých dňoch mesiaca mája sa vyskytovali mrazíky do -3°C . Na oslavách sviatku práce 1. mája bolo veľmi chladno, fúkal silný severák s výdatným snežením. Letné mesiace sa vyznačovali teplým a suchým počasím, čo sa kladne prejavilo na výnosoch v rastlinnej výrobe. Jesenné mesiace boli zdarné pre zber úrody a jesenných plodov. Zimné obdobie bolo mierne, snehové podmienky a vodné zrážky boli výdatné primerané s teplotami v rozmedzí od -6°C do -18°C .

Obyvateľstvo

V roku 1983 bol zaznamenaný značný pokles v pôrodnosti detí proti predchádzajúcim rokom a tiež značná migrácia občanov.

Počet narodených detí vo Varíne 52 z toho 23 chlapcov a 29 dievčat, v Nezbudskej Lúčke spolu 11 z toho 6 chlapcov a 5 dievčat.

Počet zomrelých občanov vo Varíne 42 z toho 21 mužov a 21 žien, v Nezbudskej Lúčke 5 z toho 1 muž a 4 ženy.

Počet odsťahovaných občanov: Varín - 59, Nezbudská Lúčka - 8.

Počet prisťahovaných občanov: Varín – 52, Nezbudská Lúčka – 11.

Počet uzavretých sobášov na matričnom obvode Varín 29, Nezbudská Lúčka 4.

Odstáhaní občania boli prevažne mladé rodiny a títo sa odsťahovali do miest Žiliny a Martina, kde pracujú a tam im boli pridelené závodné alebo družstevné byty. Podstatná časť prisťahovaných občanov sú celé rodiny z obcí Terchovskej doliny.

Významné osobnosti v obci

Dňa 4. januára 1983 náhle zomrel vo veku 40 rokov súdruh Karol Najšel tajomní MNV vo Varíne. Funkciu tajomníka zastával 2. volebné obdobia. Narodil sa v Nezbudskej Lúčke, kde sa aj usadil a postavil si tu rodinný domček. Po skončení SPŠ stavebnej pracoval v profesii majster v národnom podniku Pamiatkovstav Žilina. Za dobré plnenie úloh na pracovisku a politickú angažovanosť bola mu zverená ONV v Žiline dôležitá funkcia tajomníka. Túto robil s presvedčením pre dobro občanov a socialistickej vlasti. Za dobré plnenie povinnosti vo funkcii si ho občania obľúbili a jeho meno vždy vyslovili s úctou.

Menovaný náhle zomrel na zlyhanie srdca dňa 4. januára po oslavách svojich narodenín 2. 1. 1983. Za prajnú pomoc a preukazovanú láskavosť ku občanom, títo sa mu odvdáčili veľkou účasťou na jeho poslednej ceste.

Dňa 19. augusta 1983 náhle zomrel vo veku 53 rokov súdruh Jozef Boka podpredseda MNV vo Varíne.

Narodil sa vo Varíne v roku 1930 kde aj býval so svojou rodinou. Menovaný bol dlhoročný funkcionár a pracovník ľudovej správy, poslanec MNV, podpredseda MNV a podpredseda MV NF. Vo svojej funkcionárskej práci si počínal dobre a spravodlivo pre dobro občanov, za čo bol medzi občanmi obľúbený. Menovaný náhle zomrel na zlyhanie srdca.

V kultúrnej oblasti bolo jedno z najväčších umeleckých vyznamenaní udelené z rúk prezidenta republiky Dr. Gustáva Husáka nášmu rodákovi titul „Zaslúžili umelec“ Paľovi Gáborovi - členovi opery Slovenského národného divadla v Bratislave.

Jubileá

Významného životného jubileá 50 rokov sa dožil dňa 28. mája 1983 predseda MNV vo Varíne súdruh Ivan Androvič. Do funkcie predsedu MNV bol zvolený v roku 1975. Jubilantovi na jeho počesť bola prednesená relácia v miestnom rozhlase s prianím hojného zdravia, osobného šťastia a veľa aktivity pri výstavbe a zveľadňovaní obce. Ku gratulácii sa pridali pracovníci ľudovej správy MNV, poslanci MNV a mnoho občanov.

Činnosť spoločenských organizácií

Spoločenské organizácie pracovali podľa svojich schválených plánov práce a boli usmerňované MV NF a Strediskom kultúry a osvetu vo Varíne. Pri celkovom ročnom hodnotení ich činnosť i najlepších výsledkov na plnení úloh z volebného programu a zveľadňovaní životného prostredia dosiahli organizácie:

MO ZPO	-	Zväz požiarinej ochrany
ZO SZŽ	-	Slovenský zväz žien
TJ Fatran	-	Turistický oddiel
ZO SZD	-	Slovenský zväz drobnochovateľov
ZO SZZ	-	Slovenský zväz záhradkárov

V kultúrno - spoločenskej činnosti boli zorganizované tieto podujatia:

Výstavu výsledkov šikovných rúk- výšivky a pletiarске práce.

Autobusové zájazdy členov záhradkárov na výstavu okrasných drevín a kvetov Vežky u Kromeríža.

Návšteva Arboréta Mlyňany s krásnymi parkami vzácnych drevín.

Výstava hydiny a králikov s odbornou prednáškou a s ocenením jednotlivých druhov.

História

Historické a kultúrne pamiatky Varína:

Zrúcaniny Starého hradu , veža hradu z konca 13. storočia. Neskorogotický palác a renesančné podhradie.

Rímskokatolícky farský kostol, gotického pôvodu pochádza z 13. storočia. V 17. storočí prestavaný a doplnený klenbami a empórami. Figurálna maľba je od M. Klimčáka z roku 1949. Výmaľbou veľmi utrpela história farského kostola, že pôvodné cechové znaky – erby na povlačoch boli zamaľované.

Klasicistická kaplnka pochádza z roku 1828. Priečelie s gotickým portálom a opernými piliermi, medzi ktorými je vklenutý erb grófa Pongráca z Krasňan.

Kaplnka Floriána na námestí je z roku 1750. V 19. storočí prestavaná a zväčšená do dnešného tvaru. V kaplnke je umiestnená historicky vzácna drevená socha sv. Floriána - patróna

hasičov, dar Dobrovoľného požiarného zboru z Turčianskeho sv. Martina pri založení Dobrovoľného požiarného zboru vo Varíne v roku 1876.

Kaplňka sv. Kríža na Hrádku je z roku 1785 na znak vďaky zrušenia nevoľníctva. za panovania Jozefa II.

Kaplňka Panny Márie na námestí je z roku 1600 postavená Varínčanmi na znak útechy a prosby proti moru a cholere občanov.

Výpis cirkevných pamiatok z knihy Schematizmus, vydaným Spolkom sv. Vojtecha v Trnave v roku 1978 pre farské účely.

Budova Schwarzerovca na námestí kľembová stavba s renesančným priečelím. Prestavbou na materskú školu čiastočne stratila svoju pôvodnú podobu. Budova na námestí č. 398 so stĺpovou bránou, bola sídlom richtára – kráľovského sudcu okresného súdu.

Budova Kamenica č.6. ktorá v minulých storočiach slúžila ako poštová dostavníková stanica a stanica prepriahacia.

Zaujímavou pamiatkou sú 2 staré košaté lipy na námestí. Pôvodne boli 3. a vysadené českými exulantmi, ktorí po porážke na Bielej Hore našli prístrešie vo Varíne. Pod lipami v rokoch 1848 – 1849 táborilo ruské cárske vojsko, ktoré prišlo potlačiť maďarské povstanie. V roku 1924 pri povodni, prudký vietor s búrkou veľmi poškodil lipy, jednu vyvrátil aj s koreňom a na druhej polámal konáre a odvtedy táto lipa chátra.

Varínsky park: Park chránený štátom, bol vyhlásený z príležitosti tisícročného jubilea maďarského štátu.

Výstavba

V roku 1983 na úseku investičnej a individuálnej výstavby počet vydaných stavebných a obývacích povolení sa značne zvýšil. Vydané stavebné povolenie ONV odborom výstavby v počte 12. Výstavba 3. radovky na Kamencoch od rieky Varínky v počte 7.stavebných povolení pre radovú výstavbu. Stavebné povolenie v 3. radovke bolo pridelené občanom pod parcelovým číslom 1018 v položke 35 až 41. Pre Stehlík František, Stehlík Miroslav, Dávidík František, Noga František, Buček Pavol, Vojtek Ján, Mrázik Bohumil. Obývacích povolení bolo vydaných v počte 15.

Závod Lom a Vápenka započal s výstavbou 24 bytoviek pre svojich zamestnancov. Prvá výšková stavba vo Varíne v počte 8 poschodí. Realizátorom stavby boli Stredoslovenské stavby národný podnik Žilina. V tomto roku bolo započaté s výstavbou centrálnej kotolne na vykurovanie bytoviek na sídlisku Hrádok. Realizátorom stavby boli Stredoslovenské stavby nár. podnik Žilina.

Na úseku investičnej výstavby v akcii „Z“ v priebehu roka všetka práca a snaha MNV bola zameraná na výstavbu vodovodu- prírodného potrubia. Celá akcia pozostávala z vybudovania vodných vrtov v katastrálnom území obce Gbeľany na hone Chmelince a výstavba vodojemu na hone Lejšovec. Ďalej vybudovanie prírodného potrubia zo zapojením čerpacích staníc na vodojem. Boli prevedené zemné práce, vykopanie rigolov, položením prírodného potrubia na pieskové lôžko a zahrnutie rigolov. Potrubie bolo nasmerované na sídlisko Hrádok, s pokračovaním ďalej ulicou Oslobodenia, kpt. Pfliegela a Československej armády. V roku 1983 bola vytvorená hodnota diela :

Vodovod – I. etapa prestavané v objeme	1.068.000 Kčs
Výstavba kúpeľného bazénu pri Materskej škole a Detských jaslí v objeme	495.000 Kčs
Vodovodná prípojka k verejnému táborisku na Kamencoch	434.000 Kčs
Spolu v roku 1983 bola vytvorená hodnota diela	1.997.000 Kčs
V neinvestičnej časti výstavby v akcii „Z“ bola vytvorená hodnota diela za	93.480 Kčs

Za dosiahnuté výsledky v socialistickej súťaži Národných výborov v roku 1983, Miestny národný výbor vo Varíne získal:

Čestné uznanie vlády SSR I. stupňa

Putovnú štandardu Rady ONV v Žiline

Miestny výbor národného frontu vo Varíne obdržal:

**Čestné uznanie ÚV NF SSR
za podiel vykonanej práce a dosiahnutých výsledkov v socialistickej súťaži.**

Výstavba priemyslu

Rok 1983 bol rokom pre závod Lom a Vápenku Varín mimoriadne úspešným. Popri splnení všetkých výrobných úloh, boli splnené aj úlohy stanovené štátnym plánom.

Výkony výroby tovaru na	105.2 %
Upravené vlastné výkony na	106.7 %
Produktivita práce z VT ÚVV	107.6 %

Na mimoriadnom dobrom splnení plánovaných úloh má veľkú snahu pracovná iniciatíva všetkých pracujúcich a hnutie brigád socialistickej práce. Socialistický záväzok na rok 1983 v hodnote 1.650.000 Kčs. bol ku Dňu baníkov spevnený a tento bol splnený v hodnote 2.389.000 Kčs. Výroba tovaru v tomto roku bola najvyššia v histórii závodu, prekročenie robilo 3.917.000 Kčs. V porovnaní s rokom 1982, boli dosiahnuté dobré výsledky v kvalite dodávok vápenca a granulovaných drtí a ich zníženie kyslých látok na čom malo zásluhu mimoriadne teplé počasie počas triedneho procesu. V roku 1983 bolo odoslaných 537 ucelených vlakov, čo bolo najväčšie množstvo v histórii závodu. Plán investičnej výstavby za rok 1983 v objeme 32.770.000 Kčs bol splnený v čiastke 34.110.000 Kčs. Výstavba bola zameraná na investičných akciách.

Spracovanie odpadových vápencov na drte pre stavebníctvo. Rozšírenie lomov na vrchu Polom. Výstavba závodnej kotolne a inžinierskych sietí vo Vápenke. Výstavba nového objektu drviarne na Polome. Výstavba sociálneho zariadenia pre pracujúcich na Polome.

Pol'nohospodárstvo

Na objem rastlinnej výroby nepriaznivo pôsobilo aj v roku 1983 vykázaný pokles ornej pôdy o 9.5 hektára z príčin:

Vytvorenie pásiem pre hygienickú ochranu pitnej vody

Výstavba elektrifikácie a stožiarov pre prenos elektrickej energie.

Zákaz hnojenia ochranných pásiem umelými hnojivami a tým zníženie výnosov.

K zvyšovaniu úrodnosti pôdy na našom JRD bolo v roku 1983 priročené k zvýšenému dovozu humusu a jeho zapracovanie s maštal'ným hnojom do pôdy na honoch chudobných na zložky našich pôd, ktoré sa nachádzajú pozdĺž riek Váhu a Varínky.

Výroba a ošetrovanie maštal'ného hnoja, jeho rozvoz a zapracovanie do pôdy je práca nákladná a zdĺhavá a v minulých rokoch sa zanedbala, čo nepriaznivo sa prejavilo v minulých rokoch na rastlinnej výrobe. Zanedbaný bol tiež významný činiteľ pre tvorbu humusu zelené hnojivo a osev a presiatie d'atelovín a lucerky

V roku 1983 bolo začaté s pestovaním ozimného jačmeňa s perspektívou dosiahnuť stabilnejších úrod ako u jačmeňa jarného. Ďalšou významnou výhodou zimného jačmeňa je, že v jeseni sa seje najskôr a v čase žatvy dozrieva a zberá sa z obilovín prvý, tým sa žatevné práce žiadúco predĺžili. Sledovaný rok sa vyznačoval pomerne teplým a suchým počasím, čo sa kladne prejavilo na hektárových výnosoch v rastlinnej výrobe.

Prehľad rastlinnej výroby a výnosov z 1 hektára ornej pôdy

	plán	skutočnosť
Pšenica	34 q	32,70 q
Raž	34 q	37,00 q
Jačmeň ozimný	31 q	33,00 q
Jačmeň jarný	31 q	28,10 q
Ovos	20 q	20,40 q
Zemiaky	160 q	172,80 q
Lucerka	36 q	57,50 q
Trávnaté porasty na seno	28 q	28,40 q

V prvom roku pestovania jačmeňa zimného sa hneď prejavila prednosť aj v hektárovom výnose, ktorý bol vyšší o 4,9 q ako jarný. Suché a veľmi teplé počasie v letných mesiacoch nepriaznivo vplývalo trávnaté porasty na pasienkoch, čoho dôsledkom bolo nesplnenie plánu v dodávke mlieka.

Plán na dojniciu 2.498 litrov

Skutočné plnenie 2.481 litrov

Pre porovnanie uvádzam, že v roku 1982 bola skutočnosť značne vyššia 2.657 litrov na dojniciu.

Telovýchova a šport

Športové podujatia aj v tomto roku prebiehali podľa tradícií z minulých rokov, Memoriál Matúša Androviča Pinku a oslavy SNP s družobným stykom zo školou ZNB z Prahy.

Vo futbalovom oddieli TJ Fatran nastal veľký výkonnostný športový pokles z príčin, že pretekári z cudzích oddielov v počte 9 odišlo do materských oddielov. Dostatok vlastných odchovancov - futbalistov nebolo čo značne ovplyvnilo výkon celého futbalového oddielu s konečným výsledkom zostúpenia do okresnej súťaže.

Kronikár obce Varín Anton Akantis v. r.

Predseda MNV Androvič Ivan. v. r.